

magjezien

najaar 2022 | nr 13
verschijnt 2x per jaar
gratis magazine

regionaal landschap kempen en maasland

Biramisu
DIT SMAAKT NAAR MEER

Erfgoedwandeling
WANDELROUTE IN DE KIJKER *Leut*

VOGELKIJK
10x plekken

Zeldzame hakhoutstoven

Op de Klaverberg (onderdeel van Thorpark) staan uiterst zeldzame wintereiken hakhoutstoven. Deze oudjes hebben een prachtige staat van dienst en hebben zelfs de laatste Kleine Ijstijd overleefd; er wordt geschat dat ze ouder dan 800 jaar zijn. Volgens de oude hakbeheer methode werden de eiken om

de 5 tot 10 jaren tot enkele centimeters boven de grond afgezet, zodat mensen makkelijk van het hout gebruik konden maken. De boom gaf elke keer weer nieuwe loten. De hakhoutstoven zijn nu uitgegroeid tot enorme bomen, met stamomtrekken tot wel 17 meter, de grootste van Limburg.

 WWW.RLKM.BE

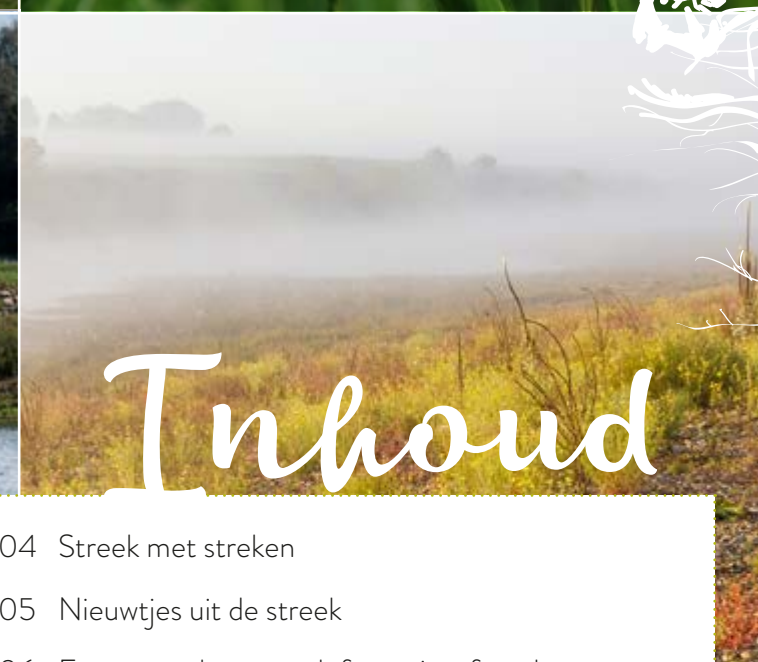
ERFGOEDWANDELING
LEUT
pag. 8

SAMENWERKEN
MET LANDBOUWERS
pag. 14

10x VOGELS KIJKEN
pag. 12

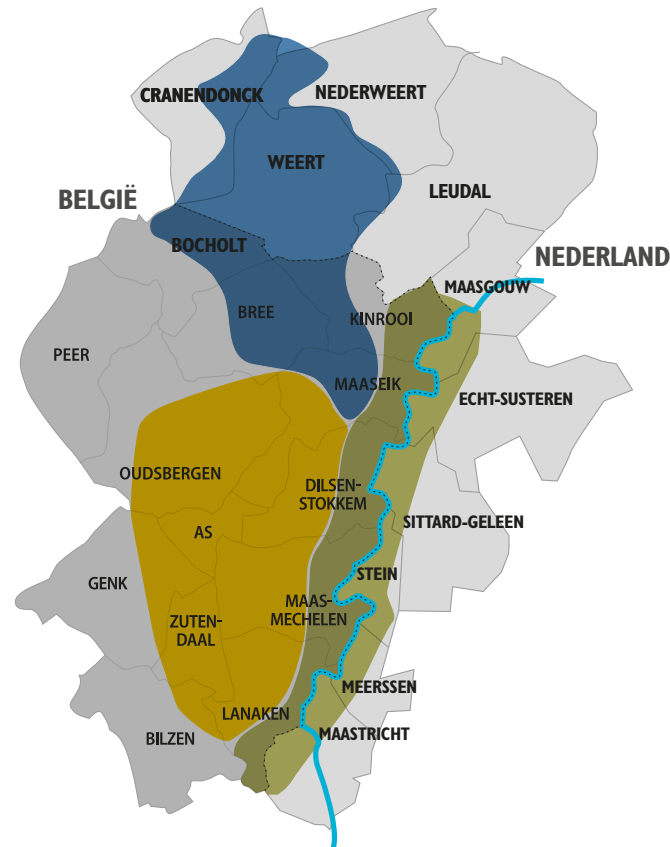

Inhoud

- 04 Streek met streken
- 05 Nieuwtjes uit de streek
- 06 Expert aan het woord: funerair erfgoed
- 08 Wandelroute in de kijker: erfgoedwandeling Leut
- 11 Voor en na: Maasband
- 12 10 mooiste vogelkijkplekken
- 14 Samenwerken met landbouwers
- 16 Dit smaakt naar meer: biramisu
- 18 In de kijker: huiszwaluw
- 19 Het Magjezien van...
- 20 Kinderpret: kringlopen
- 22 Agendanieuwtjes

EEUWIG JONG:
KRINGLOPEN
pag. 20

STREEK MET STREKEN: Kempen en Maasland

Het Regionaal Landschap Kempen en Maasland is een bijzondere streek in Vlaanderen, in het noordoosten van Belgisch Limburg. Hier fiets je door heide, bossen en duinen van de Hoge Kempen, wandel je door de moerassen van Kempen~Broek, en dwaal je door de nieuwe wildernis van de Maasvallei. Grenzeloos avontuur, en dat mag je ook letterlijk nemen, want het RivierPark Maasvallei en het GrensPark Kempen~Broek delen we met Nederland (provincie Noord-Brabant en Limburg).

Dankzij deze waardevolle landschappen is het een streek waar het goed is om te wonen, te werken, te ondernemen én op vakantie te komen.

FIETSEN LANGS de watermolens en windmolens VAN GRENSPARK KEMPEN~BROEK

Grenspark Kempen~Broek is niet alléén rijk aan gevarieerde natuur; het GrensPark is ook een van de molenrijkste gebieden van België en Nederland.

In het gebied kun je nog altijd 47 wind- en watermolens vinden waarvan er nog zo'n 25 regelmatig draaien en ook nog malen. MolenNetwerk KempenBroek vzw heeft langs deze molens mooie fietsroutes uitgestippeld die je in de Molen(fiets)folder GrensPark Kempen~Broek en op de website www.molenfietsen.eu kunt vinden.

Deze routes, de Watermolenroute, Grensmolenroute, Kempenmolenroute en Heggemulderrouz zijn ook te vinden in de ErfgoedApp van Faro die je op je smartphone of tablet kunt downloaden. Zo krijg je onderweg erg veel interessante informatie over de route, het landschap én de molens.

De nieuwste Grensgevallen-folder is er! "Smokkeltijden" neemt je mee langs kleurrijke personages en interessante weetjes uit het smokkelverleden in het Kempen~Broek. Gratis te verkrijgen in onthaalpunten, toeristische diensten en bibliotheken, of digitaal via www.grensgevallen.eu

Nieuwtjes UIT DE STREEK

WANDELGEBIED STATION AS VERNIEUWD!

Station As, één van wandelgebieden van het Nationaal Park Hoge Kempen, werd recent helemaal vernieuwd! Negen routes, variërend van 3,2 tot 16 km, leiden de wandelaar o.a. langs het Rouwmortelven, de geologische wand en doorheen de voormalige grindgroeve "Aan de Windelsteen". Niet te missen zijn de routes doorheen het natuurgebied Bosbeekvallei,

een pareltje beheerd door Natuurpunt. Een handige wandelkaart is te koop aan de toegangspoorten van het Nationaal Park of via de webshop van www.wandeleninlimburg.be.

Meer info vind je op www.nationaalpark.be of www.stationas.be

TWEE NIEUWE BEZOEKERSCENTRA VOOR HET RIVIERPARK MAASVALLEI

In juli opende **Visitor Center De Wissen** de deuren in Dilsen-Stokkem. Het gloednieuwe toeristisch onthaal heeft een expositie en een opvallende uitkijktoren als eyecatcher. De Wissen functioneert tegelijkertijd als hoofdtoegangspoort tot RivierPark Maasvallei en als bezoekerscentrum voor natuurgebied Negenoord-Kerkeweerd. En ook scholen kunnen er terecht voor een uitgebreid natuur- en milieueducatief aanbod.

Ook in Sittard-Geleen kun je streek op een bijzondere manier ontdekken in het nieuwe 'Experience Center'. Je kan er zelfs een virtuele wandeling maken in een wandelrad. Ga het zeker zelf ontdekken!

NATIONAL PARK TRAIL

In het voorjaar werd de National Park Trail gelanceerd, een lange afstandswandeling van 110 km in en om het Nationaal Park Hoge Kempen. Deze wandeling laat je de mooiste plekken van het Nationaal Park zien: zeven beklimmingen, uitgestrekte heide, mooie vennen, weidse waterplassen, duinen en geurende bossen. Je komt onderweg amper bebouwing of verkeer tegen, een unicum!

Je kan de 110 km wandelen zoals je zelf wil: je kiest het aantal etappes, de richting, de start en het aantal kilometers. De topografische kaart (schaal 1:25 000, kaartondergrond NGI) met aanduiding van de volledige Trail helpt je hierbij op weg. Op de achterzijde vind je bovendien alle praktische info omtrent deze National Park Trail: bewegwijzering, aanlooproutes, een suggestie-opdeling in 5 etappes, ...

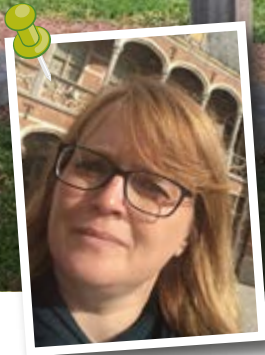
www.nationalparktrail.be

TREE OF LIFE IN HERBRICHT

Het eerste blijvend kunstwerk in het project Kunst aan de Maas werd begin oktober onthuld voor het grote publiek. De Tree of Life, van de Amerikaanse kunstenaar Mark Dion is voortaan te bewonderen in Herbricht, Lanaken. De levensboom brengt hulde aan het gehucht en aan het rivierlandschap in het RivierPark Maasvallei.

Zelf een kijkje nemen? Volg de oranje of rode wandellus van het wandelgebied Oud-Rekem. Tussen wandelwissels 107 en 108, ter hoogte van Herbricht, wijk je een 100 meter af van de route. Volg de signalisatie ter plaatse.

Expert
AAN HET WOORD:

Greetje Vandekerckhove is coördinator van de Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst Kempen en Maasland.

GREETJE VANDEKERCKHOVE OVER FUNERAIR ERFGOED

November, traditioneel de maand waarop begraafplaatsen veel bezoekers ontvangen. Dat deze begraafplaatsen ook groot erfgoedbelang in zich dragen, licht Greetje Vandekerckhove graag toe.

FUNERAIR ERFGOED

Funerair erfgoed is bij velen een onbekend begrip. Het duidt aan dat er op onze kerkhoven en begraafplaatsen heel wat erfgoed is terug te vinden. Daar staan we vaak niet bij stil. Ook onze doden en de manier waarop we ze begraven vormen een stukje van onze cultuur en onze geschiedenis. Soms gaat funerair erfgoed over de hele begraafplaats, denk maar aan een historisch kerkhof met oude grafstenen naast een oude kerk. Soms gaat het om de grafstenen zelf die erfgoedwaarde hebben, zoals een art-deco grafteken of een gietijzeren kruis van een bekend kunstenaar. De erfgoedwaarde van een kerkhof kan worden bepaald door de archeologische

waarde, de culturele waarde, de historische waarde of de esthetische waarde van een grafteken of van een hele begraafplaats.

Vandaag zijn er verschillende soorten begraafplaatsen waar we onze overledenen kunnen begraven.

De buitenbegraafplaats, een plek buiten de dorpskern speciaal ingericht daarvoor, is de meest bekende. Het historisch kerkhof vlakbij een kerk, meestal met vnl. oude graven. Een natuurbegraafplaats, waar de natuur (meestal een bos) het kader vormt. Een militaire of religieuze begraafplaats op een specifieke plek bv. nabij een klooster of militaire conflictzone uit het verleden. Vaak zijn ze met groen en bomen ingericht zodat het echte parkbegraafplaatsen zijn geworden.

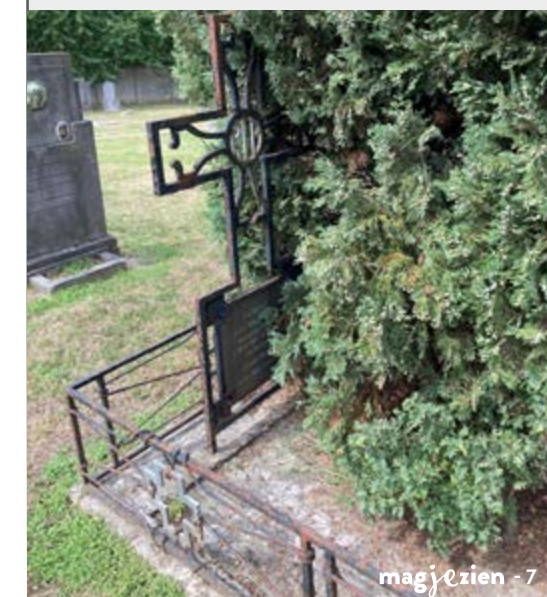
EEN DIJK IN DE GESCHIEDENIS VAN BEGRAAFPLAATSEN

In onze regio werd vanaf de 8ste eeuw crematie verboden, daarvoor was het eeuwenlang wél gebruikelijk. Maar vanaf dan werd de kerk een plek waar je het dichtst bij God en de heiligen kon komen, en dus de meest logische plek om de doden te begraven. Vanaf 1000 na Chr. werd de kerk het centrum van een dorp mét het kerkhof erbij. Het kerkhof was vaak een plek waar iedereen samenkwam, ook voor praatjes of markten. Vanaf de 18de eeuw werd een gezonde leefomgeving belangrijker. Doden in leefgebieden begraven gaf kans op ziektes en geurhinder. Begraven in een kerk of rondom de kerk werd verboden door de Oostenrijkse keizers. Enkel kleinere dorpen of gehuchten (minder dan 1000 inwoners) mochten op hun kerkhof blijven begraven. Dat verklaart waarom het kerkhof in kleine deelgemeenten tot vandaag bleef bestaan, maar meestal niet meer gebruikt wordt omdat het te klein is geworden.

In de 19de eeuw kenden funeraire symbolen en stijlen een grote opmars. Denk maar aan de romantische beeldhouwwerken op de oude graven, of de imposante grafhuizen waaronder de grafkelders lagen. Graftekens vertelden een heel verhaal; een middel tot herinnering, herdenking en verering van de overledene. Ook in onze streek zijn er nog mooie historische begraafplaatsen uit die periode met pareltjes van grafkelders en graftekens.

Vanaf de 20ste eeuw veranderden de grafrituelen en werden graven en concessies voor bijna iedereen betaalbaar. Blauwe steen, brons en porselein werden populaire materialen, later zou ook ingevoerde graniet daarbij komen. De opkomst van de crematies in de twintigste eeuw bracht strooiweiden, urnenvelden en columbaria. Moderne graftekens zijn nu soms heel persoonlijke symbolen gaan dragen als deel van het afscheidsritueel. Benieuwd of we deze 'nieuwe' graven later ook tot ons erfgoed gaan maken...

Napoleon introduceerde in 1804 het principe concessie. Voortaan kon men een grafteken voor zichzelf, zijn ouders, nakomelingen of vrienden oprichten of een grafkelder bouwen. In 1971 liep de eeuwigdurende concessie af en kon er nog voor maximum 50 jaar een concessie worden aangeboden. Daarom was er de afgelopen tijd (2021-2022) wel wat extra commotie rondom het ruimen van graven op begraafplaatsen. De erfgoedwaarde van de graftekens en de begraafplaatsen moest opnieuw onder de loep worden genomen.

Bron "De erfgoedwaarden van funerair erfgoed" (publicatie Agentschap Onroerend Erfgoed – Joeri Mertens- 2021)

WANDELROUTE IN DE KIJKER

Zin doen krijgen om naar buiten te gaan. Dat proberen we met dit **magjezien** te bereiken. Daarom zetten we in elke uitgave één route in de kijker.

Ga jij binnenkort wandelen in het RivierPark MaasVallei? Deel je foto met ons via **#magjezien**

ERFGOEDWANDELING *Leut* DUIK IN HET VERLEDEN VIA JE TELEFOON

In de Maasdorpjes in het RivierPark Maasvallei vind je nog veel plekjes met een bijzondere erfgoedwaarde. De Maas boetseert hier al eeuwen het landschap, en verschillende beschavingen vestigden zich op haar vruchtbare oevers. Dat leverde tal van monumenten, verhalen en relictten op die ook vandaag nog zichtbaar zijn. Vlak voor de zomer werd er voor vijf Maasdorpen een erfgoedwandeling ontwikkeld die voortaan beschikbaar is in de gratis FARO Erfgoedapp. Wij trokken er op uit in Leut, met onze smartphone als gids, langs maar liefst zeven unieke erfgoedplekjes. Een samenvatting!

Een extra routekaartje of plattegrond is niet nodig als je kiest voor een wandeling met de FARO erfgoedapp. Bij elke erfgoedwandeling toont de app je de highlights van de route op een kaart. Daardoor kan je steeds kiezen waar je je route start en in welke volgorde je de bezienswaardigheden bekijkt. Per stopplaats krijg je via een geluidsfragment en/of oude tekeningen en prentkaarten, **een beeld van hoe het vroeger was**. Als je tijdens je wandeling een nieuwe erfgoedplek nadert, krijg je bovendien ook een pop up bericht op je telefoon. Zo mis je absoluut niets van de wandeling.

1. AAN DE LINDEBOMEN

Op het dorpsplein zie je drie monumentale lindebomen van naar schatting bijna 200 jaar oud. Publieke rechtszittingen, volksvergaderingen of heksenprocessen vonden hier onder deze gerechtslinden – zeg maar **'openlucht rechtbank'** – plaats. Onder deze lindes staat een prachtig gerenoveerde dorpspomp. Deze behoorde 100 jaar geleden al tot de basisuitrusting van het dorp en was ook toen al de plek voor dorpelingen om samen te komen, te roddelen, te klagen, te vieren, ...

2. KASTEEL VILAIN XIII EN LANDSCHAPSPARK

Het kasteel zoals we het nu kennen, werd genoemd naar een van zijn bekendste eigenaars: Charles - Ghislain Vilain XIII (1803 – 1878). In 1822 trouwde hij met Pauline de Billehé de Valensart (1800 – 1842) uit Maastricht. Samen kregen ze maar liefst zeven dochters. Vilain XIII was politiek erg actief. Hij was o.a. volksvertegenwoordiger, minister van Buitenlandse zaken, Minister van Staat, zevende in het parlement en burgemeester van Leut. Hij reisde zoveel dat twee van zijn dochters zelfs in het Italiaanse Napels zijn geboren. Naast twee dochters, bracht de kasteelheer van zijn reizen ook veel bijzondere boomsoorten mee. Deze zijn tot op de dag van vandaag verzameld in het kasteelpark rond het kasteel.

Na de dood van Vilain XIII bleef het kasteel in handen van zijn dochters. Georgine verkocht het in 1920 aan de Steenkoolmijn van Eisden, die het kasteel in gebruik namen als ziekenhuis. Nog later deed het dienst als bejaardenhuis en vandaag vinden er buitenlandse arbeiders onderdak in een van de gebouwen. Vorig jaar werd het kasteel gekocht door Toerisme Vlaanderen. Samen met inwoners van Leut en bezoekers van het kasteel gingen zij deze zomer op zoek naar een nieuwe invulling voor deze historische locatie.

TECHNISCHE FICHE

Start: Je start de wandeling waar je wil. Wij starten op het dorpsplein in Leut (p13, einde van de Genieskensstraat, 3630 Leut (Maasmechelen) Afstand: 2,7 km.

Hoe:

1. Download de ErfgoedApp op je smartphone (via App Store of Google Play)
2. Open de app, klik op het kompassymbool en download de tour 'Erfgoedwandeling Leut'
3. Open de kaart en ga op ontdekking! Neem je toestel er zeker even bij ter hoogte van de ErfgoedApp signalisatiebordjes die je onderweg tegenkomt

www.rivierparkmaasvallei.eu/nl/cultuur-en-erfgoed

3. DE SMIDSE

Als je de dreef in noordelijke richting af wandelt, zie je al snel de smidse voor je. Vier generaties gaven hier, van vader op zoon, het vuur aan elkaar door. De smidse zelf werd in 1819 gebouwd maar de hoofstal, de houten constructie die tegen de zijgevel leunt, werd al in 1810 vermeld. Wanneer het trekpaard hierin werd geleid, kon de hoefsmid op een enigszins veilige manier aan de slag.

Molen Nieuw Leven

Vlak aan de rand van het centrum van Leut vind je de standaardmolen 'Nieuw Leven'. Deze standaardmolen kwam al in de 17de eeuw voor in de rekeningen van de toenmalige kasteelheer. Het was een belangrijke schakel in de voedselvoorziening en de maatschappelijke orde, want wie er zijn granen liet malen, erkende het gezag van de kasteelheer.

In 1920 werd de Mijn-maatschappij Limburg-Maas eigenaar van de molen. Toen kreeg ze ook haar huidige naam 'Nieuw Leven'. In 1945 werd de molen beschermd als monument en enkele jaren later werd de gemeente eigenaar. Zij startten dit jaar opnieuw met een restauratie.

VOOR EN NA Maasband

Maasband is een klein dorpje in het RivierPark Maasvallei, vlakbij Meers (NL) en Mazonhoven (B). Maasband kent vandaag 140 inwoners, maar ontstond al in de vroege middeleeuwen op een hogere plek dichtbij de rivier. Bij hoogwater werd het tot ca. 500 jaar geleden regelmatig een eiland in de Maas. De luchtfoto uit 1971 toont het rurale Maasband en de ellipsvorm van de oude geul in het landschap. Duidelijk herkenbaar aan de overkant ligt Maasbempder Greend anno jaren '70.

Vandaag is Maasband een van de locaties van het Grensmaasproject. Het Consortium legde er in 2021 al een hoogwaterbrug aan, die het dorpje verbonden houdt met Meers. Recent startte de aanleg van een nevengeul, op de locatie van de oude 'Oeverendijkgeul' ten oosten van het dorp. De nieuwe nevengeul kan vanaf 2024 meestromen met de Maas vanaf zo'n 2.000 m³/s, en verhoogt zo de hoogwaterveiligheid in de omgeving. In de geul van 2km lang en 37ha groot ontstaat, enkele meters lager, een stuk nieuwe riviernatuur dat door Natuurmonumenten wordt beheerd samen met Meers.

Door de grondwerken rond Maasband worden wandelroutes tijdelijk omgeleid, maar je krijgt als wandelaar nog steeds een goed zicht op het gebied door van Meers naar Maasband te struinen. Daarvoor kan je het Klauwenpad van Natuurmonumenten gebruiken: een leerrijk pad van 3km langs grote stenen of 'klauwen'. Ook de Natuurroute van Stein en de Lange Afstandswandeling van het RivierPark Maasvallei komen langs Maasband.

OPGRAVINGEN IN EEN NEVENGEUL

Wist je dat er, voorafgaand aan de werken van het Consortium, ook archeologen actief zijn in Maasband? Met hun opgravingen willen ze bijleren over de vroege middeleeuwen. Oude lijnpaden, dijkstructuren, gebruiksvoorwerpen... geven hun geheimen prijs over hoe het landschap functioneerde. Aan het project werken ook inwoners, verenigingen en kennisinstellingen mee. Zo ontdekten ze een grenssteen, op een punt waar ooit 5 oude heerlijkheden aan mekaar grensden: Leut, Eisdens, Elsloo, Stein en Vucht. De grens lag vroeger dus niet altijd bij de Maas, en de oevers en hun heren waren door allerlei contacten sterk met mekaar verbonden. Een inspiratie voor de toekomst van de Maasvallei!

Wil je de opgravingen bij Maasband volgen, kijk dan op: www.maasbandproject.nl, of herbekijk het verhaal van archeoloog Rob Paulussen tijdens het Maascongres (Youtubekanaal RivierPark Maasvallei).

VOOR NA

BICHTERWEERD
DILZEN-STOKKEM

LOZERHEIDE
BOCHOLT

MEHELSE HEIDE
MAASMECHELEN

KESSENICH
KINROOI

BERGERVEN
MAASEIK

MAASBAND, STEIN

MOLENPLAS
STEVENSWEERT, MAASGOUW

KETTINGDIJK
WEERT

10 x vogelkijkplekken

Wist je dat er heel wat plekken in onze gebieden zijn waar je goed vogels kunt observeren? Soms is er zelfs een vogelkijkhut aanwezig, soms kan je er extra informatie vinden over bepaalde soorten. Kom ze zelf ontdekken en vergeet zeker je verrekijker niet!

Op www.magjezien.be vind je de exacte locatie!

Weet je zelf nog een goede vogelkijkplek? Deel je foto met **#Magjezien!**

ST. MAARTENSHEIDE-DE LUYSEN
BREE

LOOZERHEIDE
WEERT

Samenwerken met landbouwers

Het zijn woelige tijden voor landbouwers. De prijzen van veel producten zitten op een historisch dieptepunt, ze moeten rekening houden met het mestactieplan en de stikstofproblematiek hangt als een zwaard van Damocles boven hun hoofd. Nochtans zijn er heel wat landbouwers die er toch in slagen, en er zelfs naar streven om hun steentje bij te dragen aan het landschap en de natuur. Via verschillende projecten probeert het Regionaal Landschap Kempen en Maasland hen hierbij te ondersteunen.

We gebruiken de naam Straffe Kost voor een product dat lokaal geteeld, verwerkt en verkocht wordt en bovendien de fauna en flora of de landschapskwaliteit een handje helpt. Landbouwers gebruiken het om duurzame producten uit het Limburgse landschap op de lokale kaart zetten. De landbouwer bepaalt in overleg met het Regionaal Landschap welke maatregelen hij neemt. Het is ontstaan uit het idee dat je aan de ene kant gangbare landbouw hebt en aan de andere kant bio, maar dat er nog zoveel tussenin ligt. Zo doen heel wat landbouwers immers inspanningen om een meerwaarde te creëren voor natuur en landschap. Maatregelen als het gebruik van mengteelten met vlinderbloemigen, slimme teeltrotatie die bijdraagt aan een betere bodemkwaliteit en organische bemesting

kunnen heel waardevol zijn maar deze inspanningen bereiken de consument vaak niet. De consument weet eenvoudig niet wat er precies gebeurd is met het product dat hij koopt. Straffe Kost wil deze inspanningen valoriseren door ze via marketing en promotie onder de aandacht te brengen.

Een voorbeeld hiervan zijn de maatregelen die genomen worden bij Blauwbessen Schrijnwerkers (Oudsbergen) om de vleermuis een thuis te bieden. Blauwbeskwekerijen hebben de laatste jaren immers meer en meer last van een venijnige invasieve exoot, namelijk de suzuki-fruitvlieg. Dit beestje kan in extreme gevallen verantwoordelijk zijn voor een productieverlies van wel 50%. Het inperken van deze fruitvlieg is dus een

noodzaak, en laten er nu net indicaties zijn dat onze inheemse gewone dwergvleermuis deze fruitvlieg wel lust. Zo worden er drie kraamkasten geplaatst, één gevelkast en verschillende kleine zomerverblijven verdeeld over de volledige site. Tijdens droge perioden van het jaar wordt er water voorzien zodat de vleermuis steeds water ter beschikking heeft en de aanwezige verlichting wordt vleermuisvriendelijk gemaakt. Met deze maatregelen hopen we meer vleermuizen te laten huisvesten en tegelijk natuurlijke bestrijding van de suzuki-fruitvlieg te starten. Een win-win situatie dus!

Binnen het programma Water+Land+Schap van de Vlaamse Landmaatschappij en met steun van de provincie Nederlands Limburg experimenteert het Regionaal Landschap samen met Boerennatuur Vlaanderen dan weer met een aantal maatregelen die het watersysteem op een landbouwbedrijf klimaatrobuuster maken en tegelijk een meerwaarde betekenen voor de biodiversiteit en/of het landschap. Eén van de maatregelen die een landbouwer kan nemen is bijvoorbeeld het aanleggen van een 3 – 15 m brede bufferstrook langs een waterloop met een kruiden-grasmengsel waardoor waardevolle vegetatie ontstaat die nuttig is voor insecten en andere diersoorten, zoals akkervogels. Bovendien vormt deze extra brede strook een buffer tussen de waterloop en de akker waarop meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. Dit is echter niet evident omdat dit stuk grond dan niet kan gebruikt worden voor mestafzet en de teelt van gewassen. Daarom ontvangt de landbouwer een vergoeding ter compensatie van het productieverlies. Hij lijdt dus financieel geen verlies én voor de biodiversiteit is het effect positief.

Ben jij een landbouwer en wil je ook samenwerken aan één van onze projecten? Laat het dan zeker weten via info@magjezien.be.

Thomas Linssen uit Kinrooi heeft een groot melkveebedrijf met 500 koeien en is één van de landbouwers die experimenteert met zulke bufferstroken. Bovendien is hij aan de slag gegaan met het verwerken van houtsnippers in akkers zodat het organisch koolstofgehalte verhoogd wordt, wat het bodemleven - cruciaal voor de landbouwproductiviteit - weer ten goede komt. Bovendien kan de akker hierdoor ook beter water vasthouden. De houtsnippers worden in deze experimentele fase aangeleverd, maar de bedoeling van het programma Water+Land+Schap is om landbouwers in de toekomst in te schakelen in het beheer van houtkanten in het Kempen~Broek en om het vrijgekomen hout te versnipperen en te gebruiken om de bodemkwaliteit van de landbouwgronden te verbeteren. Ook hier streven we naar een win-win voor de landbouwer, de biodiversiteit en het landschap.

De eerste bevindingen van het project zijn alvast zeer positief. Boerennatuur Vlaanderen zal de ontwikkelingen van nabij opvolgen en demo-activiteiten organiseren. Want uiteindelijk telt vooral het resultaat op het terrein!

Bron: Steve Meuris in Boer&Tuinder, april 2022

Wist je dat

Voor dit bier wordt gebruik gemaakt van morellen, in de volksmond beter bekend als zure krieken. Morellen zijn een typisch Limburgse kriekenvariëteit. Het is meesterlijk gebrouwen want dit bier kreeg in 2022 nog een zilveren medaille op de World Beer Awards.

BROUWERIJ CORNELISSEN IN OPITTER (BREE)

Het gebouwencomplex van de familie brouwerij is statig aanwezig op het sfeervolle dorpsplein van het dorp Opitter. Door de grote ramen kan je de drie grote koperen brouwketels prachtig zien blinken.

Al 6 generaties wordt in deze brouwerij gebrouwen volgens traditionele methodes en gaat de brouwerij van vader op zoon Jef/Jozef Cornelissen. Elke generatie met intialen JC b(r)ouwt verder aan het verhaal en probeert verleden met toekomst te verbinden. De 7^e generatie, met Jacob en Julie, groeit intussen ook op om de rijke familiegeschiedenis verder te zetten. Je kan 160 jaar biergeschiedenis komen opsnuiven en proeven tijdens een geleid bezoek.

Reservatie en info via info@brouwerijcornelissen.be.

TIRAMISU MET VRUCHTENBIER (8 PERS.)

Ingrediënten:

- 24 boudoirs
- 300 g mascarpone
- 3 eieren
- 570 g ontpitte noordkrieken (bokaal)
- 100 g pure chocolade
- 3 eetlepels suiker
- 2 eetlepels honing (check eens een imker in je buurt)
- 2 dl kriekenbier

Vorbereiding

- Laat de krieken uitlekken en vang het sap op.
- Meng 1 dl kriekensap met 1 dl bier.
- Scheid het eiwit van het eigeel.
- Schraap krullen van de pure chocolade en leg in de koelkast tot gebruik.
- Breng de rest van het bier samen met de krieken en de honing aan de kook en laat sudderen tot al het vocht opgenomen is. Laat afkoelen.
- Klop de eidooiers samen met de suiker tot een gladde en schuimige massa. Roer er de mascarpone onder.
- Klop de eiwitten stijf en meng voorzichtig onder de mascarpone. Voeg geleidelijk de gekookte krieken toe.
- Leg een laag lange vingers naast elkaar in een grote schotel en besprenkel naar smaak met het bier-kriekensap. Verdeel er de helft van de mascarponemengeling over.
- Bedek opnieuw met een laag lange vingers en verdeel er de rest van de mascarponemengeling over.
- Laat 4 à 6 u. opstijven in de koelkast.
- Garneer de tiramisu met de gekoelde chocoladekrullen.

Biramisu

DIT SMAAKT NAAR MEER

Tiramisu kennen we allemaal, maar je kan dit smaakbommetje ook met bier maken. En hoe leggen we dan de link met onze streek? Door een streekbier te gebruiken, uiteraard! Wij stellen hier een kriekenbier voor, maar je kan ook een donker biertje nemen.

IN DE KIJKER Huiszwaluw

Wist je dat de huiszwaluw een bijzonder nuttige vogel is, die wel 7000 vliegende insecten, vooral muggen, per dag eet.

Blauwglanzende schouderveren

Witte stuit

Korte, gevorkte staart

Korte, stompe snavel

Wist je dat

Huiszwaluwen broeden in kolonieverband met één of twee legsels per jaar met telkens 4-5 eieren. Ze metselen hun nesten met klei, zand en modder. Ze doen dit bij voorkeur in open gebied, aan gebouwen en bruggen, die ze als alternatieve rotspartijen gebruiken. Tussen eind juli en oktober trekken de huiszwaluwen naar het zuiden van Afrika om er te overwinteren. Tussen half april en juni vliegen ze terug.

Het aantal huiszwaluwen gaat de laatste jaren achteruit, waardoor de soort als "kwetsbaar" wordt bestempeld. Extra aandacht voor de huiszwaluw is dus welgekomen! Zo werden er aan het National Park Visitor Center in Terhills 2 grote zwaluwtillen geplaatst, om de huiszwaluwen die daar nu al jaren broeden extra nestgelegenheid te bieden tijdens de bouwwerken van het nieuwe onthaalgebouw in de schachtbok. Ook jij kan de huiszwaluw steunen door bij te dragen aan de crowdfunding voor bijkomende tillen en kunstnesten!

Ook in het RivierPark Maasvallei worden er acties ondernomen om de soort een handje te helpen. Zo schonk het stadsbestuur van Dilsen-Stokkem kunstnesten aan inwoners met een geschikte dakoversteek te Elen.

Het **magje** zien van...

“Waarom staan er **geen vuilnisbakken** in de natuurgebieden?”

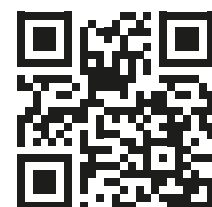
Vaak ergeren wandelaars zich aan het ontbreken van een vuilnisbak. Het is een bewuste keuze om er geen te plaatsen in natuurgebieden omdat onderzoek en ervaring leert dat vuilnisbakken het probleem van zwerfvuil verergeren. Aan vele startplekken of de toegangspoorten staan er dan weer wel en het is voor de onderhoudsploegen een grote klus om deze plekken netjes te houden. We vragen dan ook aan alle recreanten om hun afval in eigen zak mee naar huis te nemen.

MELDINGSFORMULIER VOOR PROBLEMEN TIJDENS WANDELING

Wist je dat je als wandelaar je steentje kan bijdragen aan een goed onderhouden wandelgebied? Wanneer er bijvoorbeeld een signalisatiepaaltje ontbreekt, of een omgevallen boom de weg verspert, kan je het melden via een meldingsformulier van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland.

Hoe? Door het scannen van een qr code kom je meteen op het meldingsformulier terecht. Hier laat je alle gegevens achter en kan je ook een foto maken van het probleem. Vervolgens gaan de onderhoudsploegen hiermee aan de slag! Je vindt de qr code op wandelkaarten, infoborden in het gebied én hieronder!

HET BANKJE VAN SUZANNE

Suzanne is fan van het Nationaal Park. Ze wandelt veel, ruimt zwerfvuil op en helpt in het National Park Visitor Center. En ze wil graag dat iedereen komt wandelen. Daarom sponsorde ze een bankje zodat ook mensen die minder goed te been zijn zich welkom voelen in het Nationaal Park. Van het mooie uitzicht ga je blij naar huis. Dankjewel Suzanne voor je tomeloze inzet.

Kringlopen

Je leest en hoort het overal: onze samenleving moet minder een wegwerpsamenleving worden en meer een kringloopsamenleving. Er wordt gewerkt aan kringlooplandbouw, er zijn kringloopwinkels en de economie moet meer circulair worden. De natuur kan hierbij ons grote voorbeeld zijn, want die bestaat uit kringlopen van water, van CO₂, van stikstof.....

Onderstaand onderzoekje maakt een klein onderdeelje uit de kringloop van voedsel zichtbaar. Dat zou natuurlijk een plant kunnen zijn, maar we kijken naar een wat minder bekend onderdeel, namelijk humus.

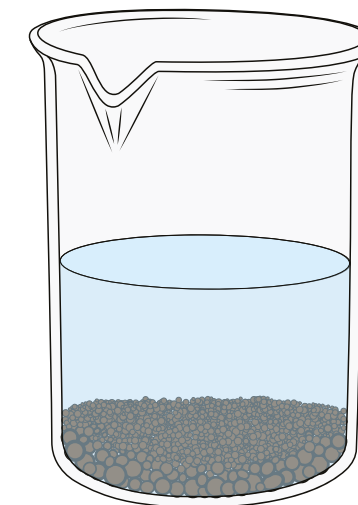
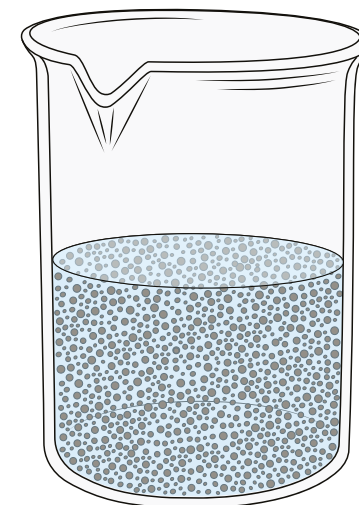
HOEVEEL ORGANISCHE STOF ZIT ER IN HET ZAND?

WAT LEER JE IN DEZE OPDRACHT?

Je leert wat organische stof is. Je leert een schatting maken van hoeveel organische stof er in gewone tuingrond zit.

WAT GA JE DOEN IN DEZE OPDRACHT?

Als planten (en dieren) dood gaan, worden ze verkleind en verteerd. Eerst kun je ze nog goed herkennen, maar als de stukjes plant kleiner worden is dat lastiger. Op een bepaald moment kun je niet meer zien van welke plant een deeltje afkomstig is. Dat zwarte, soms donderbruine materiaal heet humus.

DOE ZELF HET PROEFJE!

1. Je gebruikt 2 glazen potten met deksel. Bijvoorbeeld jampotjes.
2. In pot 1 doe je twee theelepels geel zand.
3. In pot 2 doe je twee eetlepels tuingrond.
4. Vul beide potjes volledig met water en doe op beiden een deksel.
5. Schud ze allebei goed en zet ze weg. Wacht enkele minuten.
6. Zie je laagjes in het potje met geel zand? Als dat zo is, waaruit bestaan die laagjes dan? Bij geel zand heb je vaak grotere dus zwaardere en kleinere dus lichtere korrels. De zware korrels liggen dan na het schudden onder en de fijnere boven. Je krijgt dus een soort gelaagdheid.
7. Zie je een zwart laagje op het zand in het potje met tuingrond? Dit is de humus! Meet hoe dik dat laagje is. Maak een schatting (bv de helft of een kwart of... Je mag het ook in procenten bereken.) hoeveel organische stof in de tuingrond zit.
8. Zie je ook nog herkenbare plantendeeltjes? Waar bevinden die zich?
9. Je kunt je onderzoek nog uitbreiden door bijvoorbeeld bosgrond te vergelijken met de tuingrond. Of lichte en donkere tuingrond.

Tips

Wil je nog meer van dit soort onderzoekjes doen?

Bezoek dan zeker het Natuur- en milieucentrum De IJzeren Man in Weert (Geurtsvenweg 4)! Tot en met november 2022 kan je er bovendien de interactieve tentoonstelling over zand bezoeken, zeker de moeite waard! De toegang is helemaal gratis. www.nmcweert.nl

In het Natuur- En Milieucentrum De IJzeren Man komen verschillende thema's aan bod over natuur en milieu. De tentoonstellingen wisselen geregeld zodat je telkens iets nieuws kunt zien. Je vindt er een aaiengang met dieren die in het gebied voorkomen, een bijenhal, een insectentuin en nog veel meer. Op zondagmiddag zijn er regelmatig activiteiten voor gezinnen en kinderen.

Het Natuur- En Milieucentrum maakt deel uit van het natuur- en recreatiegebied De IJzeren Man. Hier valt heel wat te beleven! Het gebied is maar liefst 100 hectare groot, maar alle activiteiten bevinden zich op loopafstand van elkaar. Met verschillende ondernemers en attracties in één gebied kan je een dagje uit gemakkelijk vullen. Je kan er bijvoorbeeld zwemmen, kamperen, genieten van een lekker etentje, dieren aaien, wandelen, klimmen en waterskiën!

www.ijzerenmanweert.nl

ZATERDAG 10 DECEMBER - KERSTDENACTIE

Kom je eigen kerstboom uitspitten, en help zo de natuur een handje.

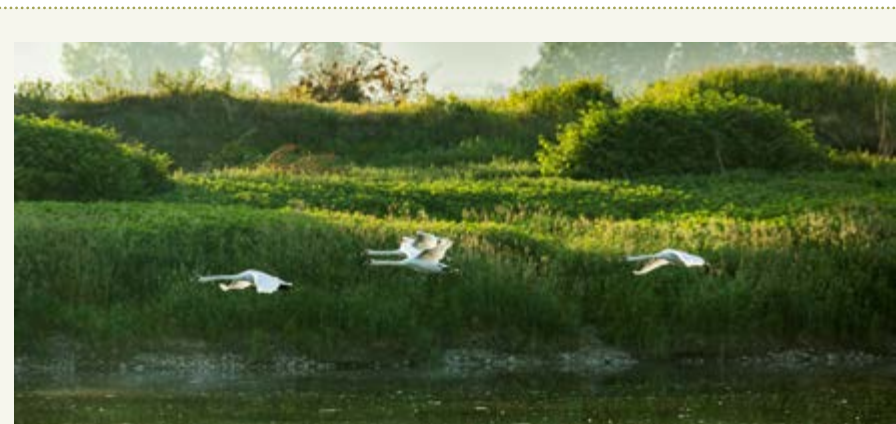
Wil je graag een kerstboom "puur natuur"? Een den die heerlijk ruikt, en een lage milieu-impact heeft? Kom dan je eigen boom halen in het Nationaal Park Hoge Kempen, en combineer winterse gezelligheid met een persoonlijke bijdrage aan lokaal natuurbeheer. Via natuurbeheerwerken wordt ervoor gezorgd dat de typische duinen en de heide niet opnieuw in bos veranderen. Ook kinderen zijn welkom om met hun ouders te spitten en zagen, en op actieve wijze het verschil tussen 'naald en nep' te leren kennen. De locatie ligt in Oudsbergen en wordt na inschrijving bevestigd. Deelname is gratis, maar we rekenen wel op een uurtje helpende handen van de deelnemers.

Inschrijven via info@nationaalpark.be.

AGENDA nieuwttjes

2 NOVEMBER JUNIOR RANGER NATIONAAL PARK

Ontdek de natuur in het Nationaal Park en word Junior Ranger! Aan jou om samen met de Ranger de verscheidenheid aan planten en dieren te onderzoeken. **Praktisch:** 14u-16u, National Park Visitor Center @Terhills, Zetellaan, 3630 Maasmechelen. Inschrijven verplicht via www.nationaalpark.be

13 NOVEMBER VOGELWANDELING IN HET RIVIERPARK MAASVALLEI

Al dat water in de Maas en haar plassen zijn een waar paradijs voor vele vogels. Wandel met een MaasVerkenner langs de Molenplas en leer meer over de bijzondere bewoners van dit natuurgebied.

Praktisch: 14u-16u, Parking Hompesche Molen, Molendijk 6, 6107 AA Stevensweert.

Inschrijven verplicht via de website:

webshophartvanlimburg.nl/products/rpmv-voegelwandelning-13-november

27 NOVEMBER DE KRACHT VAN WATER

Beken, vijvers, moerassen, vennen...: water vormt de 'blauwe' draad doorheen het Kempen~Broek.

Zonder water geen Kempen~Broek. De Verkenner leert je hier alles van! Met inzichtelijke proefjes en toffe doe-opdrachten dompelt de Verkenner je onder in de verschillende functies van water.

Praktisch: 14u.-16u, parking Woutershof, Grootbroekstraat 46, Molenbeersel (Kinrooi)

Meer agendanieuwtjes?
Neem een kijkje op
www.magjezien.be

8 DECEMBER VOLLEMAAN WANDELING

De Ranger neemt je mee door de duisternis en brengt je helemaal in de sfeer van de volle maan door de verhalen die hij vertelt. Een zaklantaarn mag je meenemen, maar slechts in noodgevallen gebruiken.

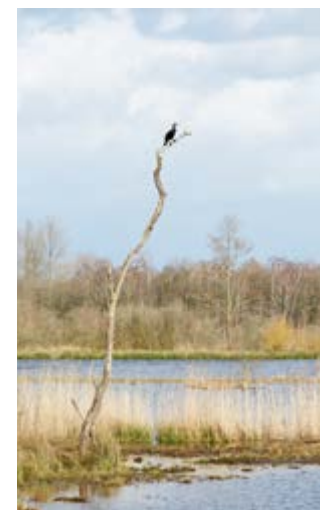
Praktisch: 19u-21.30u,
Toegangspoort Kattevennen
(ingang bezoekersonthaal),
Planetariumweg 18, 3600 Genk.
Inschrijven verplicht via
www.nationaalpark.be

11 DECEMBER OVER ROZEN EN STENEN, LEGENDES AAN DE MAAS

Een MaasVerkenner vertelt je alles over de wonderen in de bakermat van Maaseik, Aldeneik. In dit pittoreske Maasdorpje gebeurden ten tijde van Harlindis en Relindis bijzondere dingen...

Praktisch: 14u-16u, Sint-Anna kerk, Adelhardweg, 3680 Maaseik.

Inschrijven verplicht via webshophartvanlimburg.nl/products/rpmv-rozen-en-stenen-legendes-aan-de-maas-11-december

18 DECEMBER WINTERSTRUINTOCHT

Zin in een stevige winterse wandeling? Een Verkenner neemt je mee op pad in de prachtige natuur van Mariahof-De Luysen. En wie weet, spot je wel een ijsvogel!

Praktisch: 14u.-16u, Parking Mariahof, einde Mariahofstraat, Beek (Bree).

HET Laatste WOORD

Eeuwenlang hebben landbouwers het landschap gevormd tot dat wat we vandaag kennen en waarderen. Hagen, houtkanten, fruitbomen, hooiweides, knotbomen, graanakkers, holle wegen, ... ze geven onze streken een eigen karakter en het is er niet alleen heerlijk wonen, fietsen en wandelen, maar ze herbergen ook rijke biodiversiteit. Denk maar aan de weide- en akkervogels, steenuil, kamsalamander, klaprozen of pinksterbloemen, ...

Een halve eeuw intensivering en industrialisering binnen de landbouw eisen echter hun tol. Het platteland kleurt nog groen, maar voor heel wat planten- en diersoorten is het er moeilijk om te overleven.

Gelukkig is een groeiende groep landbouwers overtuigd dat landbouw en natuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Niet enkel een meer efficiënte productie, maar ook een waardevol landschap en een rijke biodiversiteit maken deel uit van een gezonde bedrijfsvoering. Investeren in een gezond landschap met meer biodiversiteit levert, naast een aangename woon- en werkomgeving, ook een gezonder en klimaatrobuust voedsellandschap waar smaakvolle en kwaliteitsvolle landbouwproducten geproduceerd worden. Wanneer landbouw de natuur verrijkt, verrijkt de natuur ons met eerlijke producten en rijk van smaak.

Willen we de schaarse open ruimte in het dichtbevolkte Vlaanderen behouden en kwaliteitsvol inrichten dan zal het spanningsveld tussen landbouw en natuur omgebogen moeten worden tot samenwerking. Een uitdaging waar we als Regionale Landschappen een belangrijke taak hebben en graag bruggen bouwen.

An Digneffe
Directeur
Regionaal Landschap Haspengouw & Voeren

DE WILLEMSROUTE

Volgende editie

WANDELROUTE IN DE KIJKER
WEERTERBOS

Heb jij een mooi plekje
gespot? Deel je foto met
ons met hashtag

  #magjezien

NOG GEEN ABONNEE? Schrijf JE IN VOOR ONS GRATIS magjezien

Dit **magjezien** wordt enkel
verstuurd naar abonnees. Als
je het tijdschrift wil ontvangen,
moet je je eerst dus inschrijven.

Dit kan via onze website:

magjezien.be

Mail naar: info@magjezien.be

Bel naar: +32 89 65 56 65

 facebook.com/magjezien

 instagram.com/magjezien

Colofon:

Redactie: Kristel Neyens, Ilse Olaerts,
Anneleen Mengels, Stephanie Janssen,
Katrien Schaerlaekens, Greetje
Vandekerckhove.

Fotografie: Erwin Christis, RLKM,
Anneleen Mengels, Rudi Van Beek,
Lander Loeckx, VILDA (Lars Soerink), Ad
Havermans, Natuurmonumenten,
Geurt Besselink, Ben Creemers, Han
Houben, Ruben Beerens, Greetje
Vandekerckhove, Boeren natuur
Vlaanderen, Luc Daelemans, Lieven Geuns.

Ontwerp: Hands.be - Christina Usacheva

Verantwoordelijke uitgever:

Ignace Schops, Winterslagstraat 87,
B-3600 Genk,

tel. +32 89 65 56 65

e-mail: info@rlkm.be

website: www.rlkm.be

depot: D/2022/8362/16

oplage: 6500 exemplaren

Gedrukt op FSC
papier, verpakt in
composteerbare folie

Dit magazine werd
gerealiseerd met de
financiële steun van:

provincie limburg
gestuurd door de Provincie Limburg

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

WILDPLUKKEN

